TOR:s yttranden

1949 års skatteutrednings betänkande.*)

Förbundet anser sig ej ha anledning yttra sig över skatteskalornas utformning o. d. Det torde vara en rent politisk fråga och om det anses lämpligt att relativt sett skärpa skattetrycket för de lägsta inkomsterna jämfört med de något högre får väl avgöras ur dessa synpunkter.

Gentemot förslaget att ortsavdraget för ensamstående göres fast har förbundet intet att erinra, då förbundet tidigare med skärpa förordat sådan omläggning icke minst med hänsyn till att det måste vara ett elementärt krav, att varje skattskyldig bör ha möjlighet att beräkna sin skatt utan allt för stort besvär.

I fråga om beskattning av äkta makar hävdar förbundet nu som tidigare, att sambeskattning bör äga rum. Det kan icke rimligtvis vara någon skillnad i skatteförmåga, om tvenne makars lika stora nettoinkomster intjänas av endera eller båda makarna.

En annan sak är hur deras nettoinkomst beräknas. Det bör givetvis ske på så sätt, att alla nödvändiga utgifter för inkomsternas förvärvande få avdragas. Om gift kvinna för barns skötsel måste ha hjälp i hemmet eller måste lämna barn å daghem eller dylikt, bör självklart sådan kostnad få avdragas, vilket ej torde vålla några särskilda svårigheter vid taxeringen. Att lösa denna fråga med schablonavdrag eller olika skatteskalor förefaller däremot principiellt sett från början dömt att misslyckas. Praktiken har dessutom de senare åren klart visat, att problemet näppeligen kan lösas på denna väg.

Gift kvinna utan barn torde i regel icke ha särskilda kostnader för arbete utom hemmet. Avdrag bör då ej heller medgivas. Allra minst bör det medgivas, oavsett om barn finnes eller ej, om inkomsten utgöres av t. ex. royalty, som lyftes en gång eller några gånger om året, eller arvode som styrelseledamot i bolag, ev. familjebolag, vilket f. n. icke kan förhindras. Förbundet vill dock icke bestrida att i enstaka undantagsfall även gift kvinna utan barn kan tänkas ha vissa utgifter för inkomstens förvärvande, vilka den familj, där hustrun icke arbetar, icke har, och för sådana utgifter bör givetvis i så fall avdrag få göras.

Av det ovan anförda följer naturligt, att avdrag icke kan eller bör medgivas enbart därför att hustru arbetar i mannens näringsverksamhet eller annorledes. Om maken eller någon annan utövar verksamheten måste helt sakna betydelse. De "starka rättvisekrav", som ofta anföras för att hustru verksam i mannens näring skall särskilt gynnas, är tvärtom orättvisekrav.

Förbundet måste bestämt avstyrka

[1]) Redogörelse för betänkandet i nr 2, sid. 37.

Open access från www.skattenytt.se, 2025-07-13 15:06:48

att någotdera av förslagen lägges till grund för lagstiftning eller att särskilda skatteskalor skulle tillämpas för makar. Då kan lika gärna eller rättare sagt hellre det nuvarande provisoriet bibehållas, då det ena lapptäcket kan vara lika bra som det andra, men det ju oftast är en fördel att få använda det man är något van vid.

Däremot måste förbundet med skärpa framhålla, att särskilt avdrag, vilket system man än väljer, icke får medgivas hustru med inkomster, som icke på minsta sätt åsamka utgifter såsom ex. vid inkomst av royalty, från kommandit- o. d. bolag, som styrelseledamot utan egentlig funktion, då hustrun endast formellt svarar för rörelse och liknande. Och det bör klart sägas ut ex. i anvisningar, även om nuvarande bestämmelser i övrigt kommer att kvarstå, att avdrag i dylika fall icke får medgivas.

Förbundet förordar alltså bestämt sambeskattning men med rätt till avdrag för alla utgifter, som visas vara nödvändiga för inkomstens förvärvande. Fråga kan vara om icke därvid även ogift moder borde ha rätt till avdrag, då hon har utgifter, som överstiger vad den gifta utan arbete har, ex. för daghem e. d.

Förbundet skulle helst sett, att sambeskattning ej skolat ske av makar, som ingått äktenskap tiden 1 nov.—31 dec. året före inkomståret. Upphäver man sambeskattningsregeln för dem som gift sig första hälften av inkomståret, torde det ej innebära några större vådor att göra det även för de båda månaderna nov.—dec. Det oftast meningslösa underrättandet hit och dit vållar enbart onödigt besvär. Skälet att i vissa fall skattelindrande ortsavdrag ej heller kan erhållas just då den nybildade familjen har kapitalutgifter förefaller sakna relevans.

Mot förslaget om ortsavdragens fördelning mellan makar har förbundet intet att erinra, om detta kan vara till glädje för någon, att makars skatt fördelas på annat sätt dem emellan.

Ej heller mot förslaget att änka och änkling skall erhålla ortsavdrag som gift under en övergångstid har förbundet någon erinran.

I fråga om förmögenhetsbeskattningen vill förbundet endast ifrågasätta om icke det skattefria beloppet borde höjas till 50 000 kr. med hänsyn till att det från början sattes lågt och penningvärdets försämring.

Ändring av bestämmelsen om sambeskattning av barns och föräldrars förmögenheter är av behovet påkallad. Förbundet har emellertid ej klart förstått, om den föreslagna lösningen kan tänkas medföra upphörande av de ständiga skattetvisterna om avdragsrätt för ränta å gåvoreverser och därav ev. följande särbeskattning. Så synes knappast vara fallet. Förbundet finner det önskvärt, att bestämmelserna utformas så, att tveksamhet ej behöver råda.

Egnahem och villafastigheter[1])

Förbundet delar principiellt den i promemorian uttalade uppfattningen, att deklaration och taxering av inkomst av annan fastighet av egnahems- och likartad karaktär är onödigt invecklad och besvärlig. Noggrann granskning medhinnes i regel icke och skulle säkerligen oftast icke heller ge ett resultat, som motsvarade det nedlagda arbetet.

Det vill emellertid förefalla, som om även det framlagda förslaget är onödigt tillkrånglat och som om motiverade invändningar kunna resas mot åtskilliga detaljer. Sålunda synes det icke helt klart, att ett riktigt hyresvärde alltid erhålles genom en schablonmässig beräkning efter 6 % av taxeringsvärdet och ej heller, att avdragens schablonmässiga beräkning kommer att accepteras av de skattskyldiga.

Enligt förbundets mening synes man kunna gå tillväga på ett betydligt enklare sätt. Invändning mot hyresvärdets uppskattning torde icke kunna göras,

[1]) Se sid. 68.

Open access från www.skattenytt.se, 2025-07-13 15:06:48

om man utgår ifrån ägarens egen uppskattning. Och denna har man ju i de kostnader, som ägaren anser sig böra påtaga sig, dvs de årliga utgifterna. Häri ingår då ränta på det egna nedlagda kapitalet, vilken givetvis enligt den allmänna principen icke får avdragas utan bör beskattas.

Med utgångspunkt härifrån synes det förbundet, som om den enklaste utvägen vore att från gällande taxeringsvärde dra på fastigheten belöpande skulder samt att som inkomst upptaga skälig ränta å skillnaden. Ägaren får då skatta för ränta å det egna insatta kapitalet, mot vilket några berättigade invändningar ej synas kunna resas. Hade den skattskyldige i stället placerat kapitalet i t. ex. obligationer, hade ju avkastningen skolat beskattas och anledning att undanta avkastning, även om den utgår i form av naturaförmåner från i egen fastighet placerat kapital, föreligger icke.

Förbundet, som livligt gillar tanken att förenkla taxeringen av ifrågavarande fastighetsinkomst, får därför föreslå, att beskattningsreglerna utformas så, att avkastningen beräknas efter viss procent å skillnaden mellan åsatt taxeringsvärde och fastigheten åvilande skuld.

Vid fastställande av procentsats i dylika fall synes man böra hålla sig kring 3 à 3,5 %. 3 % erhålles nu i sparbank, 3,5 % å goda obligationer. Möjligen bör den senare procentsatsen föredragas, enär taxeringsvärdena pläga ligga mer eller mindre under saluvärdet, vilket förmodligen kommer att vara fallet även efter det nya värden i år åsatts. Fastställande av procentsats är ju emellertid en lämplighetsfråga till vilken förbundet f. n. saknar anledning att ta ställning.

Förbundet får alltså principiellt tillstyrka det framlagda förslaget om förenkling men avstyrka den praktiska utformning det fått och i stället förorda omläggning i enlighet med vad som ovan anförts.

Förbundet vill vidare ifrågasätta om icke jämväl delägare i bostadsförening skulle kunna beskattas efter samma förenklade metod.

Vidare vill förbundet rikta uppmärksamheten på s. k. lyxjordbruk, vilka mycket ofta synas vara att jämställa med sommarnöje. Om man, såsom förbundet förutsätter kommer att ske, nu övergår till att beskatta dessa senare efter en förenklad metod, vore det inkonsekvent att framdeles medge avdrag för ofta mycket betydande underskott å sommarnöje eller i vart fall "hobbyjordbruk" endast därför att fastigheten är uppförd i annan kolumn i fastighetstaxeringslängden. Förbundet är dock icke berett att härvidlag anvisa någon lätt framkomlig väg, såvida det icke kan överlåtas åt beskattningsnämnderna att avgöra när vinstsyfte kan anses föreligga. Felaktiga avgöranden synas sällan vara att befara.

Open access från www.skattenytt.se, 2025-07-13 15:06:48